

IV SIMPOZIJUM SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I REPRODUKCIJA PAPKARA, KOPITARA, ŽIVINE I MESOJEDA

ZBORNİK PREDAVANJA

UDRUŽENJE VETERINARA
PRAKTIČARA SRBIJE (UVPS)

Hotel "M" – Beograd, 8-9. april 2022.

UDRUŽENJE VETERINARA PRAKTIČARA SRBIJE (UVPS)

ZBORNİK PREDAVANJA

IV SIMPOZIJUM
sa međunarodnim učešćem

***“Zdravstvena zaštita i reprodukcija
papkara, kopitara, živine i mesojeda”***

Beograd, 8 i 9. april 2022.

– ZBORNİK PREDAVANJA –

IV SIMPOZIJUM VETERINARA PRAKTIČARA SRBIJE SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
IV SYMPOSIUM OF SERBIAN VETERINARY PRACTITIONERS WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

“Zdravstvena zaštita i reprodukcija papkara, kopitara, živine i mesojeda”

Beograd, 8 i 9. april 2022.

Organizator / Organized by:

Udruženje veterinara praktičara Srbije (UVPS) / *Union of Serbian Veterinary Practitioners*

Predsednik UVPS / Chairman: Spec. dr vet. med. Bojan Blond

Organizacioni odbor / Organizing Committee:

Predsednik / Chairman: Spec. dr vet. med. Bojan Blond

Članovi:

Prof. dr sc. vet. med. Milorad Mirilović	Prof. dr sc. vet. med. Ivan Stančić
Dr sc. vet. med. Dobrila Jakić-Dimić	Spec. dr vet. med. Mišo Kolarević (predsednik VKS)
Dr vet. med. Velibor Kesić (predsednik VKRS)	Dr vet. med. Tomislav Nikolovski (predsednik VKM)
Dr vet. med. Ranko Savić (predsednik VKCG)	Dr vet. med. Vladimir Čitaković
Dr vet. med. Goran Đmura	Dr vet. med. Zoran Knežević
Dr vet. med. Saša Marković	Dr vet. med. Miloš Jovičić

Programski odbor / Programme Committee:

Prof. dr sc. vet. med. Dragan Šefer	Dr sc. vet. med. Dejan Bugarski
Prof. dr sc. vet. med. Vladimir Nešić	Prof. dr sc. vet. med. Bojan Toholj
Mr sc. spec. vet. med. Miodrag Rajković	Dr sc. vet. med. Branislav Kureljušić
Prof. dr sc. vet. med. Jovan Bojkovski	Prof. dr sc. vet. med. Dragiša R. Trailović
Prof. dr sc. vet. med. Radmila Resanović	Dr sc. vet. med. Milanko Šekler
Prof. dr sc. vet. med. Nikolina Novakov	Prof. dr sc. vet. med. Mario Kreszinger
Spec. dr vet. med. Andrija Daković	Doc. dr sc. vet. med. Jovan Spasojević
Doc. dr sc. vet. med. Darko Davitkov	Doc. dr sc. vet. med. Miloš Vučićević
Doc. dr sc. vet. med. Milan Maletić	Prof. dr sc. vet. med. Vladimir Magaš
Prof. dr sc. vet. med. Marko Cincović	Dr sc. vet. med. Aleksandar Milovanović

Izdavač / Publisher:

Udruženje veterinara praktičara Srbije (UVPS) / *Union of Serbian Veterinary Practitioners*

Glavni i odgovorni urednik / Editor in Chief:

Spec. dr vet. med. Bojan Blond

Stručna lektura i korektura / Professional text editing:

Prof. dr sc. vet. Miodrag Lazarević

Tehnička podrška / Technical support:

Đorđe Gambelić, dipl. ing

Štampa / Printing:

Naučna KMD Beograd, 2022

Tiraž: 600 primeraka

Info organizatora: www.uvp.rs; office@uvp.rs

ISBN 978-86-900417-6-3

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд
636.2/.9(082)
614.449.973(082)

СИМПОЗИЈУМ са међународним учешћем "Здравствена заштита и репродукција папкара, копитара, живине и месоједа" (4 ; 2022 ; Београд)

Zbornik predavanja / IV Simpozijum sa međunarodnim učešćem "Zdravstvena zaštita i reprodukcija papkara, kopitara, živine i mesojeda", Beograd, 8 i 9. april 2022. ; [organizator] Udruženje veterinara praktičara Srbije ; [glavni i odgovorni urednik Bojan Blond]. - Beograd : Udruženje veterinara praktičara Srbije, 2022 (Beograd : Naučna KMD). - 285 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 600. - Bibliografija uz pojedine radove. - Summaries.

ISBN 978-86-900417-6-3

1. Удружење ветеринара велике праксе Србије (Земун)

а) Домаће животиње - Здравствена заштита - Зборници б) Домаће животиње - Размножавање - Зборници

COBISS.SR-ID 62055689

Organizator Simpozijuma / Organized by:

Udruženje veterinara praktičara Srbije (UVPS) / *Union of Serbian Veterinary Practitioners*

Suorganizatori Simpozijuma / Co-organizer:

- Fakultet veterinarske medicine u Beogradu / *Faculty of Veterinary Medicine Belgrade*
- Departman za veterinarsku medicinu u Novom Sadu / *Department of Veterinary Medicine, Novi Sad*
- Naučni institut za veterinarstvo Srbije / *Scientific Veterinary Institute of Serbia*
- Veterinarska komora Makedonije (VKM) / *Veterinary Chamber of Macedonia*
- Veterinarska komora Republike Srpske (VKRS) / *Veterinary Chamber of Republic of Srpska*
- Veterinarske komore Crne Gore (VKCG) / *Veterinary Chamber of Montenegro*

Pokrovitelj Simpozijuma / Supported by:

Veterinarska komora Srbije (VKS) / *Veterinary Chamber of Serbia*

Medijski partner Simpozijuma:

Veterinari bez granica

SPONZORI:

Generalni sponzor Simpozijuma

Marlo farma

Platinasti sponzor Simpozijuma

Veterinarski zavod Subotica

Zlatni sponzor Simpozijuma

Zoetis

Srebrni sponzor Simpozijuma

Ave & Vetmedic

Sponzor ručka za sve učesnike Simpozijuma 09. april 2022. godine

Pro feed - 2013.

Veliki sponzori Simpozijuma

Biochem Balkan

Superlab

Promedia

Boehringer Ingelheim Serbia

SADRŽAJ

PREŽIVARI

- ◆ **Dragan Šefer:**
Strategija ishrane kod visokoproizvodnih krava u peripartalnom periodu 3
- ◆ **Dejan Bugarski, Sara Savić, Tamaš Petrović, Dalibor Todorović,
Marina Žekić, Živoslav Grgić, Aleksandar Milovanović:**
Infektivni pobačaji goveda..... 15
- ◆ **Vladimir Nešić:**
Možemo li izbeći stručne greške u veterinarskoj praksi 29
- ◆ **Bojan Toholj:**
Laminitis kod mlečnih krava, jedna bolest – mnogo oblika 39

SVINJE

- ◆ **Ivan B. Stančić:**
Reprodukcija svinja i primena biotehnoloških metoda
u intenzivnom i ekstenzivnom uzgoju 49
- ◆ **Miodrag Rajković, Mišo Kolarević:**
Mere i postupci u suzbijanju zaraznih bolesti svinja 55
- ◆ **Branislav Kureljušić, Božidar Savić, Oliver Radanović, Vesna Milićević,
Jadranka Žutić, Nemanja Jezdimirović, Jasna Kureljušić,
Jelena Maksimović Zorić:**
Patomorfološka dijagnostika nekih infektivnih bolesti svinja 61
- ◆ **Jovan Bojkovski, Zsolt Becskei, Branislav Kureljušić, Ivan Pavlović,
Nemanja Zdravković, Jasna Prodanov-Radulović, Teodora Vasiljević,
Branko Angjelovski, Jan Plut, Ivan Dobrosavljević, Jelena Maletić,
Suzana Đedović, Branislav Stanković:**
Biosigurnost i zdravstvena zaštita na komercijalnim farmama svinja 79

KOPITARI I ŽIVINA

- ◆ **Dragiša R. Trailović, Stefan Đoković, Saša Lauš,
Janko Opavski, Slobodan Stanojević:**
Arbovirusni encefalitis konja: sve veća pretnja u Srbiji i regionu 97
- ◆ **Radmila Resanović:**
Imunosupresija u savremenom industrijskom živinarstvu 115

- ◆ **Milanko Šekler, Dejan Vidanović, Bojana Tešović, Nikola Vasković, Marko Dmitrić, Kazimir Matović, Zoran Debeljak:**
Značaj mikrobioma u savremenoj živinarskoj proizvodnji 125
- ◆ **Nikolina Novakov, Bojana Vidović, Marko Pajić, Ivana Davidov, Vladimir Prokić, Milanko Šekler:**
Aktuelne strategije u kontroli kokcidioze živine 157

MESOJEDI

- ◆ **Mario Kreszinger:**
O zavojima u veterinarskoj praksi 167
- ◆ **Andrija Daković:**
Ortopedija mačaka i patuljastih rasa pasa – da li je to isto? 175
- ◆ **Jovan Spasojević, Bojan Toholj, Ivan Stančić, Ivan Galić, Sandra Nikolić:**
Monitoring opšte anestezije – vitalni parametri 193
- ◆ **Darko Davitkov, Miloš Đurić, Dajana Davitkov, Vanja Krstić:**
Akutni pankreatitis kod pasa 201
- ◆ **Miloš Vučićević, Milan Došenović, Ana Pešić:**
Povećanje broja egzotičnih kućnih ljubimaca u maloj praksi u Srbiji 213

KRATKA SAOPŠTENJA

- ◆ **Branislava Belić, Marko Cincović, Radojica Đoković, Sandra Nikolić, Kosta Petrović:**
Patofiziološki značaj tireoidne žlezde i određivanje T4 hormona u krvi mlečnih krava 223
- ◆ **Marko R. Cincović, Branislava Belić, Nikolina Novakov:**
Nastavni, naučno-istraživački i stručni rad u oblasti farmskih životinja na Departmanu za veterinarsku medicinu Univerziteta u Novom Sadu 2000-2020. 229
- ◆ **Milan Ninković, Jadranka Žutić, Sveta Arsić, Nemanja Zdravković:**
Nalaz čira papaka na prednjim nogama kod krava u vezanom sistemu držanja 241
- ◆ **Kosta Petrović, Dragica Stojanović, Branislava Belić, Marko Cincović:**
Inflamatorni procesi kod krava u ranoj laktaciji, antiinflamatorni uticaj niacina i značaj TNF- α 245
- ◆ **Lazar Kosovčević:**
Trihoficija junica u vezanom sistemu držanja – prikaz slučaja 253

◆ Filip Štrbac, Dragica Stojanović, Radomir Ratajac: Potencijalna primena etarskih ulja protiv gastrointestinalnih nematoda ovaca – perspektiva i barijere	257
◆ Ivan Pavlović, Snežana Ivanović, Milan P. Petrović, Violeta Caro Petrović, Jovan Bojkovski, Zolt Becskei, Renata Relić: Moniezioza malih preživara u Srbiji	269
◆ Ivan Galić, Ivan Stančić, Jelena Apić, Simo Čegar, Zorana Kovačević, Jovan Spasojević, Bojan Toholj: Reproduktivna eksploatacija nerastova i broj inseminacionih doza u odnosu na zemlje sa razvijenim svinjarstvom	273
◆ Zoran Ružić, Zdenko Kanački, Srđan Todorović, Jovan Stanojević, Slobodan Knežević, Suzana Vidaković Knežević, Dušan Lazić: Odnos vode i hrane kao pokazatelj termotolerancije kod tovnih pilića	281
◆ Miodrag Rajković, Mišo Kolarević: Dezinfekciona sredstva u suzbijanju zaraznih bolesti	283

MONIEZIOZA MALIH PREŽIVARA U SRBIJI

MONIESIOSIS OF SMALL RUMINANTS IN SERBIA

Ivan Pavlović*, Snežana Ivanović*, Milan P. Petrović**, Violeta Caro Petrović**, Jovan Bojkovski***, Zsolt Becskei***, Renata Relić****

Kratak sadržaj: Moniezioza je parazitska bolest malih preživara koja ima globalni karakter. Nju uzrokuju pantljičare *Moniezia expansa* i *Moniezia benedini*. U razvoju ove pantljičare, neophadni su prelazni domaćini – neparazitske grinje iz porodice *Oribatida* kojima se pravi domaćini inficiraju tokom pašne. Ove pantljičare nastanjuju tanka creva domaćina, a klinička slika se najčešće ispoljava kod mladih životinja. Javlja se profuzne dijareje, intestinalne konvulzije i opstrukcije, nadut abdomen, kaheksija i uginuća. U Srbiji je, zavisno od regiona, prevalenca monizioze od 3 do 5%. U terapiji se najčešće koriste preparati na bazi bezamidazola, niklozamida i kombinacije levamizola i prezikvantela.

Ključne reči: mali preživari, *Moniezia benedini*, *Moniezia expansa*

UVOD

Parazitska fauna malih preživara je bogata i raznovrsna. U njoj najveći procenat čine nematode (želudačno-crevni i plućni paraziti) dok planthelmini čine svega 20% od ukupnog broja. Pri tome su pantljičare zastupljene u adultnom obliku samo sa jednim rodnom iz familije *Anoplocephalidae*, porodice *Moniezia* i vrstama *Moniezia expansa*, *M. benedini*, *M. autumnalis* i *M. baeri*.

Moniezioza je parazitska bolest koja ima globalni karakter. Najviše je zastupljena kod ovaca, u manjem stepenu koza, goveda i kamila, a zabeležene su infekcije svinja u Peruu i slučaj humane infekcije u Egiptu. Klinički manifestno oboljenje se prvenstveno pojavljuje kod životinja u starosti od 1 do 8 meseci. Starije životinje stiču aktivni imunitet i obično su inficirane malim brojem pantljičara tako da izlučuju jaja parazita izmetom. One predstavljaju glavne kontaminante pašnjaka i izvor infekcije za mlađe životinje.

U našoj zemlji se najčešće sreću *Moniezia expansa* a ređe i *M. benedini*. Zavisno od kraja zemlje, prevalenca je od 3 do 5% (jug Srbije).

---

* Dr sc. vet. med. Ivan Pavlović, naučni savetnik, dr sc. vet. med. Snežana Ivanović, naučni savetnik, Naučni institut za veterinarstvo Srbije, Beograd, R. Srbija

**Dr sc. vet. med. Milan P. Petrović, naučni savetnik, dr sc. vet. med. Violeta Caro-Petrović, naučni savetnik, Institut za stočarstvo, Beograd-Zemun, R. Srbija

***Dr sc. vet. med. Jovan Bojkovski, redovni profesor, dr sc. vet. med. Zsolt Becskei, docent, Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine, Beograd, R. Srbija

****Dr Renata Relić, docent, Poljoprivredni fakultet, Beograd-Zemun, R. Srbija

E-mail za korespondenciju: dripavlovic58@gmail.com

Moniezia expansa

M. expansa (Rudolphi, 1810) je najčešća pantljičara ovaca i koza u Srbiji. Ova cestoda je duga 1-5 m. Širina člančica je 1-1,6 cm i oni su širi nego duži sa duplim setom genitalnih ograna. Skoleks je 400-500 µm u prečniku, a otvor pijavki je u obliku pukotina.

M. expansa nema složen način parenja. Strobila *M. expansa*, koja sadrži lance zrelih muških i ženskih proglotida, omogućava reprodukciju unutar proglotida ili kopulaciju sa drugim proglotidima i proglotidima drugih pantljičara. Nakon reprodukcije, proglotidi koji sadrže oplođena jaja (gravidni proglotidi) doći će do kraja strobile i odvojiti se u izmet domaćina. Jaja su okruglasta veličine 50-60 µm i zajedno sa člančićima se eliminišu iz creva životinja fecesom.

Bilogija parazita i patogeneza

Mora se proizvesti veliki broj jaja zbog njihove visoke smrtnosti. U razvoju ove pantljičare neophodni su prelazni domaćini – neparazitske grinje iz porodice Oribatida (*Galumna obivius*, *Sheloribates laevigatus* i drugi). Prelazni domaćini moraju pojesti jaja parazita u roku od jednog dana od izlučenja fecesom. U protivnom će se ona osušiti. Međutim, šanse za razvoj su veoma dobre, jer grinje u tlu mogu biti toliko brojne na pašnjaku da čak i ako je inficirano samo 3% (i ako su inficirane samo sa 4-13 cistierkoida), pašnjak je inficiran sa 2 000 cistierkoida na kilogram trave. Oribatide imaju vertikalnu migraciju koja direktno zavisi od prisustva vlage i najveći broj njih se sreće na travi ujutro, pre sušenja trave. Najviše ih ima na stalnim pašnjacima koji se ne kultiviraju tako da se Oribatide ovde sreću skoro cele godine.

Životni ciklus *M. expansa* započinje razvojem onkosfere, larve sa šest kukica, unutar kutikule jajeta. Onkosfera postaje infektivni cisticerkoid sposoban da leđira crevni zid grinja i nastavi rast u telesnoj šupljini njihovog tela ili u hemocelu. Za 15 do 18 nedelja, formiraju se potpuno razvijeni cistierkoidi. Pravi domaćini se inficiraju kada, zajedno sa travom, pojedu inficirane grinje i u njima se razvijaju infektivni oblici - cisticerkoidi. Oni se zatim fiksiraju za crevni zid i tu nastavljaju rast u adulte parazite. Od momenta infekcije, do maturacije u crevu domaćina, potrebno je 37-40 dana.

Moniezioza je sezonsko oboljenje, vezano za toplo godišnje doba, naročito proleće i pašno držanje. Najčešće se javlja na terenima koji su vlažni i imaju bujnu vegetaciju, nezavisno od nadmorske visine. Infekcija jagnjadi i teladi nastaje već na početku i traje tokom cele pašne sezone (*M. expansa*). U jesen kod starijih životinja su učestalije infekcije prouzrokovane *M. benedeni*. Izlučivanje jaja i proglotida ima izraziti sezonski karakter. Pri umerenoj klimi, ono počinje rano u maju, maksimum dostiže u junu i nakon toga naglo opada.

Klinička slika i patološki nalaz

Patogeni učinak parazita se ispoljava mehaničkim i toksičnim delovanjem i direktnim uticajem na resorptivnu sposobnost creva. Usled prisustva parazita, dolazi do parcijalne intestinalne opturacije, praćene invaginacijom, volvulusom i ponekada rupturom creva. Infekcija niskog intenziteta protiče asimptomatski. Infekcije visokog intenziteta (naročito kod jagnjadi i jaradi) prati poremećaj funkcija digestivnog trakta, profuzne dijareje, intestinalne konvulzije i opstrukcije, nadut abdomen, kaheksija i uginuća. Kod goveda, kamila i divljih preživara infekcija protiče sa slabije izraženim simptomima.

Hronična infekcija utiče na rast i otpornost mladih životinja. Posledice su: vidna slabost, zaostajanje u rastu uz znake anemije, a ponekada se pojavljuju i nervni simptomi. U konačnom ishodu, posledice moniezioze su umanjeni prirast i slabiji kvalitet mesa, a kod jakih infekcija uvećan stepen uginuća jagnjadi. Kada se bolest pojavi u enzootskim razmerama, ekonomski gubici mogu biti veoma visoki.

Dijagnoza i terapija oboljenja

Dijagnoza se postavlja na osnovu kliničke slike, koprološkim pregledom i sendvič tehnikom ELISA otkrivanjem koproantigena ovih pantljičara u uzorcima fecesa ovaca. Prednosti u odnosu na koprološku analizu su: veći stepen osetljivosti (oko 80%), mogućnost primene u prepatentnom periodu (kada je koprološki pregled negativan) i brži rezultati. Ova metoda može biti alternativa koprološkom testu i velike je osetljivosti na parazite *Moniezia spp.*

Terapija i preventiva se svode na preimaginalnu dehelmintizaciju u proleće (april, početak maja) čime se preveniraju kliničke manifestacije oboljenja i kontaminacija pašnjaka velikim brojem jaja. U slučaju novih infekcija, dehelmintizacija se ponavlja, 30-40 dana nakon prve. Mere za redukciju prelaznih domaćina na pašnjaku su praktično neizvodljive. U terapiji se najčešće koriste preparati na bazi bezamidazola, niklozamida i kombinacije levamizola i prezikvantela.

Zahvalnica:

Ova istraživanja su deo projekta T31053 finansiranog od strane Ministarstva za prosvetu, nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije

LITERATURA

1. Ardeleanu D, Pivodă C, Neacsu M, Ida A, 2017, Bio-ecoligical phenomenon of poly-parasitism – actual major problem in breeding of sheep and goats, *Lucr Stii Zoot si Bioteh*, 40, 2, 309-17.
2. Borji H, Razmi Gh, Movassaghi AR, Naghibi AGh, Maleki M, 2010, A study on gastrointestinal helminths of camels in Mashhad abattoir, Iran, *Iranian J Vet Res*, 11, 2, 174-9.

3. Denegri G, 1993, Review of oribatid mites as intermediate hosts of tapeworms of the Anoplocephalidae, *Exp Appl Acarol*, 17, 567–80. doi: 10.1007/BF00053486
4. Denev I, Kostov R, 1984, Seasonal variations in the principal helminth infections on a sheep-grazing complex, *Veterinarno-med Nauki*, 21, 81-8.
5. el-Shazly AM, Morsy TA, Dawoud HA, 2004, Human *Moniezia expansa*: the first Egyptian parasitic zoonosis, *J Egypt Soc Parasitol*, 34, 2, 380–1, PMID 15287174.
6. Euzeby J, 1981, Diagnostic experimental de helminthoses animals, ITVC, Paris, France.
7. Gómez-Puerta LA, Lopez-Urbina MT, González AE, 2008, Occurrence of *Moniezia expansa* (Rud, 1810) Blanchard, 1891 (Cestoda: Anoplocephalidae) in domestic pig (*Sus scrofa domestica*, Linnaeus, 1758) in Perú, *Vet Parasitol*, 158, 4, 380–1, doi:10.1016/j.vetpar.2008.08.019. PMID 19028016.
8. Ivanović S, Pavlović I, 2015, Meso koza - bezbedna namirnica, NIVS, Beograd.
9. Mehlhorn H, 2008, Encyclopedia of parasitology, Volume 1 (3rd ed). Springer.
10. Pavlović I, Rogožarski D, 2017, Parazitske bolesti domaćih životinja sa osnovima parazitologije i dijagnostike parazitskih bolesti, Naučna KMD, Beograd.
11. Pavlović I, Nešić D, Ilić G, Jovanović D, Valter D, 1991, Parasitoses of sheep in Timok district during 1990, Proceedings of The 1st International Summer Conference for Advancement of Sheep and Goat Production, September 10-15, Ohrid, SFRJ, 387-9.
12. Pavlović I, Kulišić Z, Nešić D, Romanić S, 1995, Endoparasites of sheep and goats in Prizren district, Proceedings of The 3rd International Conference of Sheep and Goats Production, September 05-09, Ohrid, R. Macedonia, 1995, 106-10.
13. Pavlović I, Becskei Z, Ivanović S, Petrović PM, Savić M, Caro Petrović V, Bojkovski J, 2017, Biodiversity of helminths of sheep breed in Vojvodina (Northern Serbia). Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, 74, 2, 162-6.
14. Skipp RA, Hay FS, Leathwick DM, Popay I, 2000, Biological control of gastrointestinal nematodes of livestock in feces and in pastures, Meat New Zealand Report on Project 96PR36/1.
15. Southworth J, Harvey C, Larson S, 1996, Use of praziquantel for the control of *Moniezia expansa* in lambs, *NZ Vet J*, 44, 112–5. doi: 10.1080/00480169.1996.35947
16. Truong PN, Bake D, 1998, Vetiver grass system for environmental protection. Technical Bulletin N0. 1998/1. Pacific Rim Vetiver Network. Royal Development Projects Board, Bangkok, Thailand.

Summary: *Moniesiosis* is a global parasitic disease of small ruminants. It is caused by *Moniezia expansa* and *Moniezia benedini*. In the development of these moths, unadorned hosts are transient hosts - non-parasitic mites from the Oribatid family that become infected by true hosts during grazing. They inhabit small intestine of the host and clinical presentation is most common in young animals. There is profuse diarrhea, intestinal convulsions and obstruction, bloated abdomen, cachexia and death. In Serbia, depending on the region, the prevalence of moniesiosis is 3 to 5%. In the treatment of the disease, the most commonly used preparations are bezamidazole, niclosamide, and combination of praziquantel and levamisole.

Key words: *Moniezia benedini*, *Moniezia expansa*, small ruminants